

MONETĀRAIS BIĻETENS

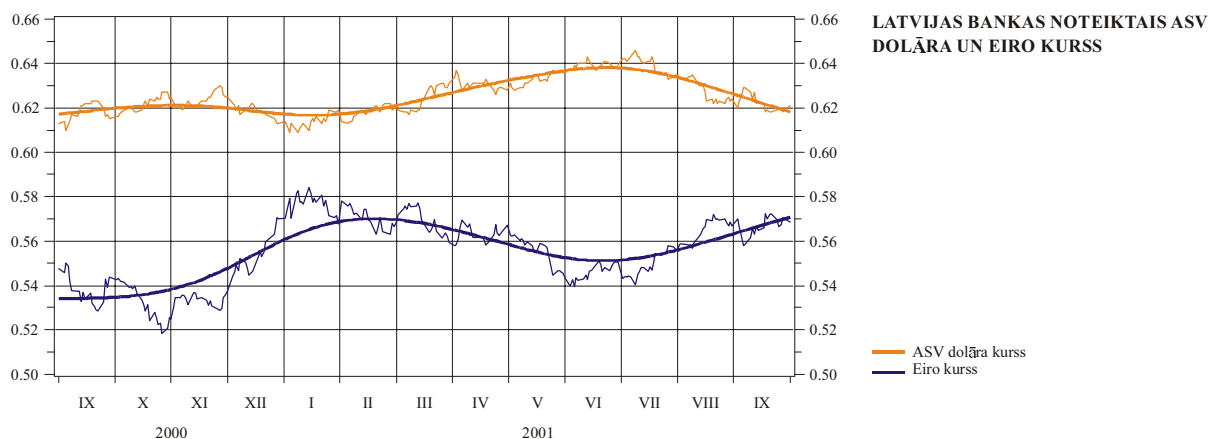
9•2001

11. septembrī notikušie terora akti negatīvi ietekmēja ASV un pasaules tautsaimniecību, izraisot ekonomisko lejupslīdi daudzos reģionos. Latvijas tautsaimniecībā saglabājās iepriekšējo mēnešu tendences, un banku sistēmas darbības rādītāji septembrī būtiski nemainījās. Lai gan nedaudz samazinājās banku sektora piesaistīto iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumu atlikums (par 1.8%) un pieauga skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs; par 2.3%), plašā nauda gandrīz nemainījās (samazinājums – 0.5%). Turpināja augt gan izsniegto kredītu atlikums (par 2.3%), gan kredītiestāžu peļņa (par 6.6%). Pazeminājās plašās naudas, piesaistīto noguldījumu un izsniegto kredītu atlikuma gada pieauguma temps. Auga iekšzemes nebanku pieprasījums pēc latos izsniegtiem kredītiem, tāpēc nedaudz paaugstinājās starpbanku tirgū latos izsniegto kredītu vidējā svērtā procentu likme un Latvijas Bankas kredītu pieprasījums.

Patēriņa cenu indekss salīdzinājumā ar augustu palielinājās par 0.6%, bet gada inflācija sasniedza 3.6% un gada pamatinflācija – 3.4%. Preču cenas salīdzinājumā ar augustu pieauga par 0.8%, bet pakalpojumu cenas – par 0.3%. Lielākā inflāciju palielinošā ietekme bija sezonālajam apģērba un apavu cenu kāpumam (par 4.3%), kā arī atsevišķu pārtikas produktu cenu pieaugumam (dārzeņu un kartupeļu cenas palielinājās par 5.9%, auga arī gaļas, zivju un piena produktu cenas). Paaugstinājās maksa par izglītības pakalpojumiem (vidēji par 5.9%) un medikamentu cenas (par 1.6%).

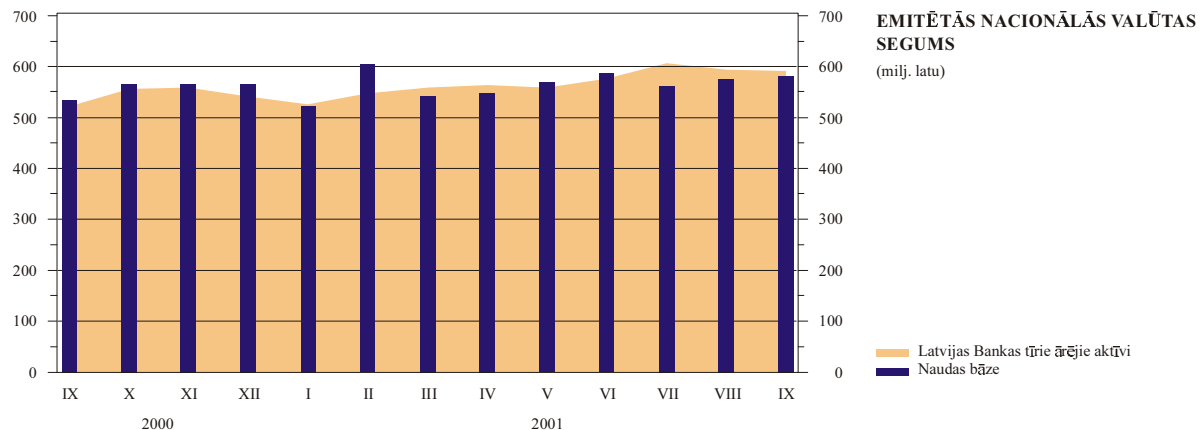
Iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumu atlikums bankās samazinājās par 18.0 milj. latu, vienlaikus par 10.2 milj. latu pieaugot skaidrajai naudai apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs). Latos veikto noguldījumu atlikums gandrīz nemainījās, bet samazinājās ārvalstu valūtā veikto noguldījumu atlikums. Mazliet saruka pieprasījuma noguldījumu atlikums, kritās arī noguldījumu ar termiņu līdz 6 mēnešiem atlikums, bet pieauga ilgāka termiņa noguldījumu atlikums.

Naudas piedāvājuma nelielo sarukumu noteica banku sistēmas tīro ārējo aktīvu samazināšanās (par 24.0 milj. latu), tīrajiem iekšējiem aktīviem turpinot augt iekšzemes kredīta kāpuma rezultātā (pieaugums – 16.2 milj. latu). Tādējādi atšķirībā no plašās naudas M2X iekšzemes naudas piedāvājums M2D pieauga arī septembrī (par 9.0 milj. latu jeb 0.9%). Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu atlikums palielinājās par 25.9 milj. latu (pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu – 43.4%). Īstermiņa kredītu atlikums palielinājās par 26.1 milj. latu, bet ilgtermiņa kredītu atlikums nemainījās. Latos un ārvalstu valūtā izsniegto kredītu atlikums pieauga attiecīgi par 1.7% un 2.8%. Visvairāk (par 10.7 milj. latu jeb 6.3%) palielinājās hipotēku kredīta atlikums, bet auga arī komerckredīta un industriālā kredīta atlikums (attiecīgi par 6.9 milj. latu un 2.2 milj. latu). Ārvalstu valūtā izsniegto kredītu apjoma pieaugumu veicināja izteikta, jau otro mēnesi pēc kārtas vērojama OECD valstu valūtās izsniegto ilgtermiņa kredītu vidējās svērtās procentu likmes samazināšanās (septembrī – 7.8%) sakarā ar nozīmīgāko procentu likmju kritumu pasaules naudas tirgū. Nedaudz saruka arī iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām latos izsniegto kredītu vidējā svērtā procentu likme.

Pasaules valūtas tirgu septembrī būtiski ietekmēja terora akti ASV un ar tiem saistītie notikumi: īslaicīga tirgu darbības apturēšana, lielāko pasaules valstu centrālo banku bāzes procentu likmju pazemināšana un intervences tirgū, lai mazinātu terora aktu negatīvās sekas un paātrinātu tautsaimniecības atveseļošanu. Veiksmīgas centrālo

banku un valdību darbības rezultātā valūtas tirgū nenotika būtiskas svārstības. Latvijas Bankas noteiktie SDR valūtu groza valūtu kursi attiecībā pret latu mainījās minimāli. Gan eiro, gan Japānas jenas kurss attiecībā pret latu pieauga par 0.6% un Lielbritānijas sterliņu mārciņas kurss – par 1.0%, bet ASV dolāra kurss samazinājās par 0.8%.

Naudas bāze septembrī palielinājās par 5.8 milj. latu jeb 1.0%. M0 pieaugumu noteica bankām izsniegto Latvijas Bankas kredītu atlikuma palielināšanās par 20.6 milj. latu. Valdības noguldījuma atlikums centrālajā bankā palielinājās par 12.5 milj. latu, bet centrālās bankas īpašumā esošo valsts vērtspapīru portfelis pieauga tikai par 4.2 milj. latu. Latvijas Banka samazināja *repo* kredītu piedāvājumu, tāpēc mazāks nekā augustā bija izsniegto *repo* kredītu apjoms, bet bankas izmantoja pieprasījuma lombarda kredītus. Latvijas Bankas tīrie ārējie aktīvi septembrī samazinājās par 0.5%, jo bankām tika atmaksāti iepriekšējos mēnešos notikušajos valūtas mijmaiņas darījumos saņemtie ārvalstu valūtas līdzekļi un šo darījumu atlikums samazinājās par 5.0 milj. latu.

Iekšzemes starpbanku tirgū latos izsniegto kredītu vidējā svērtā procentu likme palielinājās līdz 5.3%. Paaugstinājās arī uz nakti izsniegto kredītu RIGIBOR (no 3.6% mēneša sākumā līdz 6.1% mēneša beigās), tomēr ilgāka termiņa kredītiem RIGIBOR nepaaugstinājās. Ar septembri sāka procentu likmju kotācija kredītiem ar 12 mēnešu termiņu (mēneša beigās – 7.6%). Izsniegto starpbanku kredītu apjoms salīdzinājumā ar augustu samazinājās par 14.7% (līdz 243.5 milj. latu).

Valsts konsolidētā kopbudžeta fiskālais deficīts 2001. gada septembrī pieauga par 6.6 milj. latu un 2001. gada pirmajos deviņos mēnešos sasniedza 43.6 milj. latu (2000. gada atbilstošajā periodā – 63.2 milj. latu). Valsts konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu pieauga par 5.1%, bet izdevumi (t.sk. tīrie aizdevumi) – par 3.3%. Valsts parāds septembrī saruka līdz 636.1 milj. latu, galvenokārt kritoties iepriekšējam parādam. Tā kā jaunu valsts vērtspapīru emisija nenotika, bet turpinājās to dzēšana, apgrozībā esošo valsts vērtspapīru apjoms samazinājās par 12.7 milj. latu un septembra beigās bija 293.3 milj. latu (48.4% no tiem bija 5 gadu obligācijas un 24.1% – 3 gadu obligācijas).

Dīvus mēnešus bezdarba līmenis bija nemainīgs (7.7%), bet septembrī tas pazeminājās par 0.1 procentu punktu (līdz zemākajam līmenim kopš 1998. gada septembra). Nodarbinātības valsts dienestā reģistrēto bezdarbnieku skaits bija par 3.2% mazāks nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā.

Ostu darbību raksturojošie rādītāji pieauga straujāk nekā augustā. Salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu kravu (galvenokārt naftas un naftas produktu) apgrozības pieaugums Ventspils ostā sasniedza 29.9%. Kravu

	2001	
	VIII	IX
Rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indeksa pārmaiņas (salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)	7.0	*
Patēriņa cenu indeksa pārmaiņas		
Mēneša (%)	-0.7	0.6
Gada (%)	3.0	3.6
Patēriņa cenu gada pamatinflācija (%)	2.6	3.4
Reģistrēto bezdarbnieku skaits perioda beigās	92 150	91 263
Bezdarba līmenis (% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita)	7.7	7.6
Valsts konsolidētā kopbudžeta fiskālā bilance (milj. latu)	-37.0	-43.6
Ārējā tirdzniecība (milj. latu)		
Eksports	108.1	*
Imports	190.6	*
Bilance	-82.5	*

MAKROEKONOMISKIE RĀDĪTĀJI

* Datu vēl nav.

Avots: LR Centrālās statistikas pārvaldes dati.

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI
(perioda beigās; milj. latu)
(perioda beigās; milj. ASV dolāru)*

	2001	
	VIII	IX
Banku sistēma		
M2X	1 469.4	1 461.7
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs)	447.8	458.0
Iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumi	1 021.6	1 003.6
Pieprasījuma noguldījumi	579.6	574.8
Terminnoguldījumi	442.0	428.8
M2D	988.0	997.1
Tīrie ārējie aktīvi	548.6	524.6
Tīrie iekšējie aktīvi	920.8	937.0
Kredīti iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām	1 137.9	1 163.8
Īstermiņa kredīti	234.8	260.9
Ilgtermiņa kredīti	903.1	902.9
Kredīts valdībai (neto)	106.8	107.0
Latvijas Banka		
M0	576.1	581.9
Skaidrā nauda apgrozībā	505.5	515.8
Noguldījumi Latvijas Bankā latos	70.5	66.0
Noguldījumi Latvijas Bankā ārvalstu valūtā	0.1	0.1
Tīrie ārējie aktīvi	594.8	591.7
Tīrie iekšējie aktīvi	-18.7	-9.8
Kredīti	36.6	48.7
Bankām	40.2	60.8
Valdībai (neto)	-3.6	-12.1
Pārējie aktīvi (neto)	-55.3	-58.4
Ārējās rezerves*	980.52	986.72
Zelts	68.00	72.65
Speciālās aizņēmuma tiesības	0.15	0.15
Rezerves pozīcija Starptautiskajā Valūtas fondā	0.07	0.07
Ārvalstu konvertējamās valūtas	912.30	913.85

**PROCENTU LIKMES UN LATVIJAS
BANKAS NOTEIKTIE ĀRVALSTU VALŪTU
KURSI**

	2001	
	VIII	IX
Latos izsniegto iekšzemes starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme	4.5	5.3
Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu procentu likmes		
Īstermiņa kredīti (izsniegti latos)	10.8	10.6
Īstermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	8.8	11.7
Ilgtermiņa kredīti (izsniegti latos)	11.0	10.8
Ilgtermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	8.3	7.8
No iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām piesaistīto noguldījumu procentu likmes		
Pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	0.6	0.7
Pieprasījuma noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	0.9	0.8
Īstermiņa noguldījumi (veikti latos)	5.2	5.3
Īstermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	3.8	3.7
Ilgtermiņa noguldījumi (veikti latos)	6.7	6.7
Ilgtermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	5.6	6.0
Latvijas Bankas refinansēšanas likme (perioda beigās; %)	3.5	3.5
Ārvalstu valūtu kursi (perioda beigās)		
Ls pret USD	0.6240	0.6190
Ls pret DEM	0.2898	0.2915
Ls pret GBP	0.9040	0.9130
Ls pret FRF	0.0864	0.0869
Ls pret 100 JPY	0.5200	0.5230
Ls pret EUR	0.5667	0.5701

apgrozībai augot arī Rīgas (par 6.7%) un mazajās ostās, Latvijas ostās saņemto un no tām nosūtīto kravu apjoms palielinājās par 22.5%. Pa dzelzceļu pārvadāto kravu apjoms pieauga tikai par 0.2%.

Ražotāju cenu indekss rūpniecībā septembrī salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi samazinājās par 0.2%, bet salīdzinājumā ar 2000. gada septembri palielinājās par 1.9%.

Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvaldes apkopotie dati par rūpniecības un tirdzniecības attīstību augustā liecina, ka turpinās stabila šo nozaru izaugsme. Salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indekss augustā palielinājās par 7.0% (t.sk. apstrādes rūpniecībā – par 7.4%), bet mazumtirdzniecības apgrozījums – par 6.0%.

	2001	
	VIII	IX
Banku rezerves	123.2	119.1
Nacionālā valūta banku kasēs	57.7	57.8
Noguldījumi Latvijas Bankā	65.5	61.3
Ārzemju aktīvi	1 429.1	1 408.8
Ārvalstu valūta banku kasēs	35.2	37.7
Prasības pret ārvalstu bankām	808.5	760.1
Prasības pret ārvalstu nebankām	571.8	566.7
Pārējie aktīvi	13.6	44.2
Prasības pret centrālo valdību (neto)	111.1	119.2
Prasības pret pašvaldībām (neto)	-0.6	-0.1
Prasības pret valsts uzņēmumiem	72.5	72.8
Prasības pret privātuzņēmumiem	869.5	889.1
Prasības pret privātpersonām	205.8	212.0
Neklasificētie aktīvi	230.9	233.0
Pamatlīdzekļi	114.2	114.6
Nauda ceļā	2.7	2.7
Pārējie aktīvi	36.6	33.8
Prasības pret iekšzemes kredītiestādēm (t.sk. ieguldījumi)	77.4	82.0
AKTĪVI PAVISAM	3 041.5	3 054.0
<i>Papildpostenis: aktīvi pārvaldīšanā</i>	<i>191.2</i>	<i>204.0</i>
Pieprasījuma noguldījumi	352.4	342.0
Valsts uzņēmumu	43.3	45.6
Privātuzņēmumu	171.2	156.2
Privātpersonu	137.9	140.1
Terminnoguldījumi	187.8	197.0
Valsts uzņēmumu	30.5	25.0
Privātuzņēmumu	58.2	65.2
Privātpersonu	99.1	106.8
Rezidentu noguldījumi ārvalstu valūtā	481.4	464.6
Valsts uzņēmumu	16.1	19.5
Privātuzņēmumu	190.7	175.8
Privātpersonu	274.7	269.3
Tranzītfondi	20.6	20.3
Ārzemju pasīvi	1 475.2	1 475.9
Saistības pret ārvalstu bankām	352.1	348.6
Saistības pret ārvalstu nebankām	1 051.0	1 022.0
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	72.1	105.2
Saistības pret Latvijas Banku	40.2	60.8
Parāda vērtspapīri	9.2	7.7
Kapitāls un rezerves	263.6	265.5
Rezidentu	99.9	101.9
Nerezidentu	163.7	163.7
Uzkrājumi parādiem un saistībām	52.7	52.6
Neklasificētie pasīvi	158.3	167.7
Nauda ceļā	57.0	59.8
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	28.1	29.2
Saistības pret iekšzemes kredītiestādēm	73.2	78.7
PASĪVI PAVISAM	3 041.5	3 054.0
<i>Papildpostenis: pasīvi pārvaldīšanā</i>	<i>191.2</i>	<i>204.0</i>

KREDĪTIESTĀŽU KOPSAVILKUMA BILANCE

(perioda beigās; milj. latu)

© Latvijas Banka, 2001

Pārpublicējot obligāta avota norāde.
Reģistrācijas apliecība Nr. 1718

Latvijas Banka
K. Valdemāra ielā 2a, Rīgā, LV-1050
Tālrunis: 702 2300 Fakss: 702 2420
<http://www.bank.lv>

Latvijas banku sistēmas un Latvijas Bankas moneitāro rādītāju, kā arī starptautisko rezervju raksturolielumu publicēšanas datumi atrodami Starptautiskā Valūtas fonda Datu izplatīšanas standartu biļetena padomes interneta lapā (<http://dsbb.imf.org>). Šie dati visagrāk tiek publicēti Latvijas Bankas interneta lapā (http://www.bank.lv/FinancialData/Latvian/index_LB.html).